

Arveloven

Arveloven
med kommentarer
John Asland
med bidrag fra Inge Unneberg

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2021

1. utgave, 1. opplag 2021

ISBN 978-82-05-54858-9

Omslagsdesign: Studio Levi Bergqvist & Modest (Rune Døli)

Sats: Type-it AS, Trondheim 2021

Brødtekst: Minion 9,5/12,5 pkt

Papir: Amber graphic 70 g

Trykk: Dimograf, Polen 2021

Alle henvendelser om boken kan rettes til

Gyldendal Akademisk

Postboks 6730 St. Olavs plass

0130 Oslo

www.gyldendal.no/akademisk

akademisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Alle Gyldendals bøker er produsert i miljøsertifiserte trykkerier.

Se www.gyldendal.no/miljo

Forord

1. januar 2021 ble lov 14. juni 2019 om arv og dødsboskifte (arveloven) satt i kraft. Loven erstatter skifteloven av 1930 og arveloven av 1972 (heretter 1972-loven).

En ny lov fordrer at noen skriver en lovkommentar til den. Tanken om å skrive en lovkommentar til den nye loven begynte å spire da jeg var sekretær for Arvelovutvalget mellom 2011 og 2014. Den endelige loven ble dobbelt så stor som den jeg arbeidet med som utvalgssekretær, noe som gjorde meg litt betenkt angående omfanget av arbeidet. Min gode kollega i Arvelovutvalget, Inge Unneberg, hadde imidlertid inngående kunnskap om skiftelovgivningingen gjennom noteforfatterskap i Norsk Lovkommentar, og med Inge på laget fremsto det ikke som like skremmende å gi seg i kast med hele loven. Planen var opprinnelig at Inge og jeg skulle skrive lovkommentaren sammen – Inge skulle ha hovedansvaret for dødsboskiftedelen og jeg skulle ha ansvaret for arverettsdelen. Av ulike årsaker kunne ikke Inge gå inn med full kraft i skrivingen. Han har imidlertid lest gjennom manuset og kommet med nyttige innspill både skriftlig og muntlig underveis. Inge har også generøst stilt sitt manus til Norsk Lovkommentar til disposisjon. Det fremgår derfor av forfatterangivelsen at boken er skrevet med bidrag fra Inge Unneberg. Intensjonen er at Inge skal komme med for fullt i bokens andreutgave. Jeg skylder Inge en stor takk for hans bistand. Ansvar for denne boken – med alle dens feil og mangler – ligger likevel fullt ut på meg.

Skriveprosessen begynte sommeren 2019. Det har vært en spennende, men intensiv skrivefase, og det har vært berikende å diskutere ulike spørsmål med gode kollegaer underveis. Foruten Inge, har Peter Hambro og Katrine Kjærheim Fredwall vært hyppige sparringpartnere. Katrine har også gitt meg løypemeldinger fra departementet om ikrafttreden, forskrifter, oppsummeringsproposisjon og utarbeidelse av skjemaer. Peter har bidratt med gode innspill fra sitt arbeid med lovkommentaren til arverettsdelen av loven (Peter Hambro, *Arveloven*, 2020). Etter mitt syn utfyller Peters lovkommentar og denne boken hverandre. I denne boken ligger hovedtyngden på forarbeidene, mens Peters bok er tyngre på rettspraksis og komparativt stoff. I denne boken har jeg av tidsmessige hensyn ikke hatt mulighet til å henvise til Peters synspunkter i hans lovkommentar på alle punkter, men jeg har under rubrikken «teori» angitt hvor i boken han skriver om de ulike paragrafene. Tusen takk til Katrine og Peter.

Jeg vil også takke Arvelovutvalget, som foruten Hambro og Unneberg besto av Torstein Frantzen, Kirsti Coward, Trine Buttingsrud Mathiesen, Marit Forsnes og Finn Kløvdstad. Det var et arverettskollokvium av det sjeldne.

Fagmiljøet rundt familie- og arverett ved Institutt for privatrett er et inspirerende miljø å arbeide i. Takk til Tone Sverdrup, Tone Wærstad, Kirsti Strøm Bull og alle-

Forord

rede nevnte Katrine Kjørheim Fredwall og Peter Hambro. Jeg vil også takke min gode kollega i familie- og arverett ved Høgskolen i Innlandet, Marion Holthe Hirst.

Gode spørsmål fra studenter, advokater og andre jurister i og utenfor academia har også inspirert til ettertanke og refleksjon. Særlig verdifulle har mine samtaler med advokat Ola Viken vært. Ola og jeg holdt vinteren 2020 en forelesningsrekke for Juristenes utdanningscenter om de nye testamentsreglene i arveloven. Ola var min lærer i arverett på 1. avdeling – kanskje var det hans kuriøse og underfundige arverettseksempler som vekket min interesse for faget.

Under skrivingen av denne kommentarutgaven har jeg hatt stor nytte av de erfaringene jeg høstet i samarbeidet med Vera Holmøy, som jeg hadde gleden av å arbeide sammen med på tredje utgave av lovkommentaren til ekteskapsloven.

Sist, men ikke minst, vil jeg takke familien min, som tålmodig har holdt ut med at jeg til tider har tilbragt mer tid med Augdahl og Lødrup enn med dem.

Boken er søkt à jour per 1. februar 2021. I en del bestemmelser forekommer fylkesmannen i lovens bestemmelser. Dette vil i løpet av våren erstattes med statsforvalteren, se Prop. 77 L (2020–2021). Lovendringene er ikke vedtatt når dette manuset går i trykken. Jeg har derfor opprettholdt den gamle terminologien, men med statsforvalteren satt i parentes.

Ridabu, 4. februar 2021

John Asland

Innholdsoversikt

FØRSTE DEL: Innledende bestemmelser	39
Kapittel 1: Lovens virkeområde, definisjoner mv.	41
ANDRE DEL: Retten til arv	55
Kapittel 2: Slekstens arverett	57
Kapittel 3: Ektefellers arverett	69
Kapittel 4: Samboeres arverett	86
Kapittel 5: Ektefellers rett til uskifte	98
Kapittel 6: Samboeres rett til uskifte	253
Kapittel 7: Arv etter testament	279
I. Opprettelse av testament	279
II. Tilbakekall og endring av testament. Arvepakt	333
III. Livsarvingenes pliktdelsarv mv.	348
IV. Tolkning av testament	390
V. Felles testament og gjensidig testament	414
VI. Oppbevaring og fremleggelse av testament mv.	432
Kapittel 8: Forskjellige bestemmelser om retten til arv etter loven eller etter testament	459
Kapittel 9: Avtaler om arv	504
Kapittel 10: Fordeling av formuen når den avdøde ikke har arvinger ...	525
Kapittel 11: Internasjonal arverett	534
TREDJE DEL: Skifte av dødsbo	571
Kapittel 12: Skiftemyndigheten. Kompetanse og generelle saksbehandlingsregler	575
Kapittel 13: Perioden fra dødsfallet og frem til skifteform er valgt	601
Kapittel 14: Bo som ikke skal skiftes	643
Kapittel 15: Felles bestemmelser for privat og offentlig skifte	659
I. Generelle bestemmelser om skifte	659
II. Proklama – kunngjøring av frist for kreditorene til å melde sine krav	680
III. Arvingenes rett til å overta eiendeler på skiftet. Verdsettelse og oppgjør	703
IV. Når arvelateren etterlater seg ektefelle eller samboer	748
Kapittel 16: Privat skifte	780

Innholdsoversikt

Kapittel 17: Offentlig skifte	830
I. Åpning av offentlig skifte	832
II. Gjennomføringen av det offentlige skiftet. Skiftemyndighetens oppgaver	861
III. Særlig om skiftebehandling med bostyrer	907
IV. Avslutning av skiftet. Booppgjør og utdeling fra boet	942
V. Tvister ved offentlig skifte	977
VI. Særregler for bo der eiendelene ikke er tilstrekkelige til å oppfylle alle forpliktelsene etter arvelateren	1028
FJERDE DEL: Avsluttende bestemmelser	1049
Kapittel 18: Ikrafttredelsesregler og overgangsregler. Endringer i andre lover	1051
Litteratur	1063
Lovforarbeider mv.	1070
Lovspeil	1072
Lovregister	1086
Domsregister	1093
Stikkord	1099

Innhold

Innledning	31
FØRSTE DEL	
INNLEDENDE BESTEMMELSER	39
KAPITTEL 1	
Lovens virkeområde, definisjoner mv.	41
§ 1 <i>Hva loven gjelder</i>	41
Innledning	41
Første ledd	42
Andre ledd	42
§ 2 <i>Definisjoner</i>	43
Innledning	44
Første ledd	44
Andre ledd	44
Tredje ledd	45
§ 3 <i>Hvordan arv fordeles. Skifte</i>	52
Innledning	52
Første ledd	52
Andre ledd	54
ANDRE DEL	
RETTE TIL ARV	55
Innledning	55
KAPITTEL 2	
Slektens arverett	57
§ 4 <i>Første arvegangsklasse</i>	57
Innledning	57
Første ledd	57
Andre ledd	57
Tredje ledd	59
Fjerde ledd	60
§ 5 <i>Andre arvegangsklasse</i>	60
Innledning	60
Første ledd	60
Andre ledd	61

Innhold

Tredje ledd	61
Fjerde ledd	63
§ 6 <i>Tredje arvegangsklasse</i>	64
Innledning	64
Første ledd	64
Andre ledd	65
Tredje ledd	65
§ 7 <i>Når foreldreskap gir grunnlag for arverett</i>	65
Innledning	66
Første ledd	66
Andre ledd	67
KAPITTEL 3	
Ektefellers arverett	69
Innledning	69
§ 8 <i>Ektefellens arverett når arvelateren etterlater seg livsarvinger</i>	73
Innledning	73
Første ledd	74
Andre ledd	74
§ 9 <i>Ektefellens arverett når arvelateren ikke etterlater seg livsarvinger</i>	75
Innledning	76
Første ledd	76
Andre ledd	76
§ 10 <i>Inngrep i ektefellens arverett ved testament</i>	77
Innledning	77
Første ledd	78
Andre ledd	83
§ 11 <i>Opphør av ektefellens arverett ved separasjon og skilsmisse</i>	84
Innledning	84
Første ledd	85
KAPITTEL 4	
Samboeres arverett	86
Innledning	86
§ 12 <i>Arverett for samboere med felles barn</i>	87
Innledning	88
Første ledd	89
Andre ledd	93
§ 13 <i>Arverett etter testament for samboere med minst fem års samboerskap</i> ..	95
Innledning	95
Første ledd	96

KAPITTEL 5

Ektefellers rett til uskifte	98
Innledning	98
§ 14 <i>Retten til uskifte</i>	99
Innledning	99
Første ledd	100
Andre ledd	102
Tredje ledd	106
Fjerde ledd	107
Femte ledd	108
Sjette ledd	108
§ 15 <i>Uskifte med særskilt livsarving</i>	110
Innledning	111
Første ledd	111
Andre ledd	114
§ 16 <i>Uskifteretten når noen av arvingene kan kreve arv</i>	115
Innledning	115
Første ledd	115
§ 17 <i>Inngrep i ektefellens uskifterett ved testament</i>	116
Innledning	116
Første ledd	117
§ 18 <i>Personlige forhold som fratrar ektefellen rett til uskifte</i>	120
Innledning	120
Første ledd	121
§ 19 <i>Frist for melding om uskifte</i>	127
Innledning	127
Første ledd	127
§ 20 <i>Ektefellens ansvar for arvelaterens forpliktelser</i>	131
Innledning	131
Første ledd	132
§ 21 <i>Hvilke eiendeler som går inn i uskifteformuen etter at boet er overtatt uskiftet</i>	133
Innledning	133
Første ledd	133
Andre ledd	136
§ 22 <i>Råderetten over uskifteformuen</i>	138
Innledning	139
Første ledd	139
Andre ledd	141
§ 23 <i>Adgangen til å gi gaver av uskifteformuen</i>	144
Innledning	145
Første ledd	145
Andre ledd	159
Tredje ledd	174

Innhold

§ 24 Adgangen til å gi arveoppgjør av uskifteformuen	176
Innledning	176
Første ledd	177
Andre ledd	179
§ 25 Arvingenes adgang til å kreve bevissikring utenfor rettsak	184
Innledning	184
Første ledd	185
§ 26 Hvem som tar arv ved skifte av uskifteformuen	188
Innledning	188
Første ledd	188
Andre ledd	190
Tredje ledd	191
§ 27 Bortfall av retten til uskifte hvis den lengstlevende gifter seg eller blir samboer	193
Innledning	193
Første ledd	193
Andre ledd	194
§ 28 Retten til å kreve skifte av uskifteformuen	195
Innledning	196
Første ledd	196
Andre ledd	197
Tredje ledd	216
Fjerde ledd	218
§ 29 Skifte av uskifteformuen	222
Innledning	223
Første ledd	223
Andre ledd	226
Tredje ledd	228
Fjerde ledd	231
Femte ledd	239
§ 30 Arvingenes krav på vederlag ved skifte av uskifteformuen	240
Innledning	240
Første ledd	243
Andre ledd	246
Tredje ledd	250
§ 31 Hva som inngår i uskifteformuen når den skal skiftes	251
Innledning	251
Første ledd	251
KAPITTEL 6	
Samboeres rett til uskifte	253
Innledning	253
§ 32 Retten til uskifte	254
Innledning	254
Første ledd	255
Andre ledd	260

Tredje ledd	260
Fjerde ledd	261
§ 33 <i>Inngrep i samboerens uskifterett ved testament</i>	262
Innledning	262
Første ledd	262
§ 34 <i>Frist for melding om uskifte</i>	263
Innledning	263
Første ledd	263
§ 35 <i>Samboerens ansvar for arvelaterens forpliktelser mv.</i>	264
Innledning	264
Første ledd	265
§ 36 <i>Hvilke eiendeler som inngår i uskifteformuen</i>	266
Innledning	266
Første ledd	266
§ 37 <i>Råderetten over uskifteformuen</i>	268
Innledning	268
Første ledd	268
Andre ledd	269
Tredje ledd	270
Fjerde ledd	270
§ 38 <i>Bortfall av retten til uskifte hvis den lengstlevende gifter seg eller blir samboer</i>	271
Innledning	271
Første ledd	272
Andre ledd	272
§ 39 <i>Skifte av uskifteformuen</i>	272
Innledning	273
Første ledd	273
Andre ledd	274
Tredje ledd	276

KAPITTEL 7

Arv etter testament	279
I. Opprettelse av testament	279
Innledning	280
§ 40 <i>Dødsdisposisjoner</i>	282
Innledning	283
Første ledd	283
Andre ledd	283
Tredje ledd	289
§ 41 <i>Testasjonsevne</i>	291
Innledning	291
Første ledd	292
Andre ledd	294

Innhold

§ 42 <i>Formkrav</i>	301
Innledning	301
Første ledd	304
Andre ledd	308
Tredje ledd	309
Fjerde ledd	310
Femte ledd	310
§ 43 <i>Påtegning på testamentet om formkrav mv.</i>	312
Innledning	312
Første ledd	313
§ 44 <i>Ugyldighet ved testasjon til fordel for testamentsvitne mv.</i>	315
Innledning	316
Første ledd	316
Andre ledd	319
Tredje ledd	321
§ 45 <i>Ugyldighet på grunn av utnyttelse av testator mv.</i>	321
Innledning	322
Første ledd	322
Andre ledd	325
§ 46 <i>Nødtestament</i>	328
Innledning	328
Første ledd	329
Andre ledd	332
Tredje ledd	333
II. <i>Tilbakekall og endring av testament. Arvepakt</i>	333
§ 47 <i>Tilbakekall og endring av testament</i>	334
Innledning	334
Første ledd	335
§ 48 <i>Formkrav ved tilbakekall eller endring av testament</i>	336
Innledning	336
Første ledd	338
Andre ledd	339
Tredje ledd	341
§ 49 <i>Arvepakt</i>	341
Innledning	342
Første ledd	343
Andre ledd	347
III. <i>Livsarvingenes pliktdelsarv mv.</i>	348
§ 50 <i>Livsarvingenes pliktdelsarv</i>	350
Innledning	351
Første ledd	353
Andre ledd	358
§ 51 <i>Testators bestemmelse om hvilke eiendeler pliktdelsarven skal omfatte</i> ..	360
Innledning	360

Første ledd	362
Andre ledd	362
§ 52 <i>Testators bestemmelse om formuesordningen for pliktdelsarven</i>	364
Innledning	364
Første ledd	364
§ 53 <i>Testators bestemmelse om livsarvingens råderett over pliktdelsarven</i>	366
Innledning	366
Første ledd	370
Andre ledd	371
Tredje ledd	372
Fjerde ledd	373
Femte ledd	374
§ 54 <i>Testators bestemmelse om den videre arvegangen for pliktdelsarv i visse tilfeller</i>	374
Innledning	374
Første ledd	376
Andre ledd	377
§ 55 <i>Testators bestemmelse om å gjøre en livsarving arveløs</i>	379
Innledning	379
Første ledd	381
Andre ledd	383
§ 56 <i>Utdeling til barn som fortsatt ble forsørget da arvelateren døde</i>	383
Innledning	383
Første ledd	386
Andre ledd	387
IV. Tolkning av testament	390
§ 57 <i>Tolkning av testament</i>	393
Innledning	393
Første ledd	394
Andre ledd	398
§ 58 <i>Supplerende tolkningsregler</i>	400
Innledning	401
Første ledd	402
§ 59 <i>Forutsetningssvikt</i>	408
Innledning	409
Første ledd	410
V. Felles testament og gjensidig testament	414
§ 60 <i>Felles testament og gjensidig testament</i>	420
Innledning	421
Første ledd	421
§ 61 <i>Tilbakekall og endring av felles testament og gjensidig testament</i>	422
Innledning	423
Første ledd	423
Andre ledd	424

Innhold

§ 62 <i>Supplerende tolkningsregler for felles testament og gjensidig testament</i> ..	427
Innledning	427
Første ledd	429
VI. Oppbevaring og fremleggelse av testament mv.	432
§ 63 <i>Oppbevaring og registrering av testament hos tingretten</i>	434
Innledning	435
Første ledd	439
Andre ledd	442
Tredje ledd	444
Fjerde ledd	444
Femte ledd	447
§ 64 <i>Bortkommet testament</i>	448
Innledning	448
Første ledd	449
§ 65 <i>Frister for å kreve arv etter et testament eller for å motsette seg et testament</i>	450
Innledning	451
Første ledd	453
Andre ledd	455

KAPITTEL 8

Forskjellige bestemmelser om retten til arv etter loven eller etter testament

Innledning	459
§ 66 <i>Arvefall og vilkår for å ta arv</i>	459
Innledning	460
Første ledd	462
Andre ledd	463
§ 67 <i>Ukjent dødsrekkefølge og dødsfall straks etter hverandre som følge av samme hendelse</i>	464
Innledning	465
Første ledd	467
Andre ledd	468
§ 68 <i>Fraværende arving</i>	471
Innledning	471
Første ledd	473
Andre ledd	474
§ 69 <i>Forbigått arving</i>	475
Innledning	475
Første ledd	476
§ 70 <i>Krav om tilbakeføring av arv etter §§ 67, 68 eller 69</i>	478
Innledning	478
Første ledd	479
Andre ledd	481
Tredje ledd	483

§ 71 <i>Foreldelse av arverett</i>	483
Innledning	484
Første ledd	486
Andre ledd	488
§ 72 <i>Fradømmelse av arverett</i>	490
Innledning	491
Første ledd	495
Andre ledd	497
Tredje ledd	500
Fjerde ledd	500
Femte ledd	502
Sjette ledd	502

KAPITTEL 9

Avtaler om arv	504
Innledning	504
§ 73 <i>Arvingens råderett over fremtidig og falt arv</i>	506
Innledning	506
Første ledd	509
Andre ledd	510
Tredje ledd	510
Fjerde ledd	511
§ 74 <i>Avkall på arv</i>	511
Innledning	512
Første ledd	514
Andre ledd	515
Tredje ledd	516
Fjerde ledd	516
§ 75 <i>Avkorting i arv</i>	517
Innledning	517
Første ledd	522
Andre ledd	523

KAPITTEL 10

Fordeling av formuen når den avdøde ikke har arvinger	525
Innledning	525
§ 76 <i>Fordeling av formuen når den avdøde ikke har arvinger</i>	527
Innledning	528
Første ledd	528
Andre ledd	529
§ 77 <i>Avgjørelser ved skiftet når formuen skal fordeles etter § 76</i>	531
Innledning	531
Første ledd	531

KAPITTEL 11

Internasjonal arverett	534
Innledning	534
§ 78 <i>Lovvalg</i>	544
Innledning	544
Første ledd	545
§ 79 <i>Arvelaterens adgang til å foreta lovvalg</i>	549
Innledning	549
Første ledd	551
Andre ledd	552
Tredje ledd	554
Fjerde ledd	556
§ 80 <i>Formkrav for testamenter</i>	558
Innledning	558
Første ledd	559
Andre ledd	563
§ 81 <i>Grunnleggende rettsprinsipper (ordre public)</i>	565
Innledning	565
Første ledd	567
§ 82 <i>Overenskomst med fremmed stat</i>	569
Innledning	569
Første ledd	569

TREDJE DEL

SKIFTE AV DØDSBO	571
Innledning	571

KAPITTEL 12

Skiftemyndigheten. Kompetanse og generelle saksbehandlingsregler .	575
Innledning	575
§ 83 <i>Skiftemyndigheten</i>	575
Innledning	575
Første ledd	576
§ 84 <i>Skiftemyndighetens stedlige kompetanse</i>	577
Innledning	577
Første ledd	577
Andre ledd	579
Tredje ledd	580
Fjerde ledd	581
Femte ledd	582
§ 85 <i>Skiftebehandling i Norge. Lovvalg</i>	583
Innledning	584
Første ledd	589
Andre ledd	590
Tredje ledd	591

§ 86 <i>Inhabilitet</i>	591
Innledning	592
Første ledd	592
§ 87 <i>Rett til innsyn i testament hos tingretten etter arvelaterens død</i>	593
Innledning	593
Første ledd	594
Andre ledd	595
§ 88 <i>Oppgaver etter loven som kan delegeres til saksbehandlere</i>	596
Innledning	597
Første ledd	598
Andre ledd	599
Tredje ledd	600
 KAPITTEL 13	
Perioden fra dødsfallet og frem til skifteform er valgt	601
Innledning	601
§ 89 <i>Melding om dødsfall. Opplysninger om den avdøde</i>	601
Innledning	602
Første ledd	605
Andre ledd	607
Tredje ledd	609
§ 90 <i>Tingrettens innledende behandling</i>	610
Innledning	610
Første ledd	612
Andre ledd	614
Tredje ledd	615
Fjerde ledd	616
Femte ledd	616
§ 91 <i>Registrering og sikring av boets eiendeler</i>	617
Innledning	618
Første ledd	619
Andre ledd	621
Tredje ledd	623
Fjerde ledd	624
Femte ledd	625
Sjette ledd	626
§ 92 <i>Formuesfullmakter og bankboksfullmakter mv.</i>	627
Innledning	627
Første ledd	630
Andre ledd	633
Tredje ledd	633
§ 93 <i>Kunngjøring av frist for å melde krav (proklama) før skifteform er valgt</i> .	634
Innledning	634
Første ledd	635
§ 94 <i>Testamentarisk bestemmelse om opprettelse av en stiftelse</i>	636
Innledning	636

Innhold

Første ledd	638
Andre ledd	642
 KAPITTEL 14	
Bo som ikke skal skiftes	643
Innledning	643
§ 95 <i>Fullmakt til å disponere uten skifteattest i bo der den avdødes eiendeler er av liten verdi</i>	643
Innledning	644
Første ledd	645
Andre ledd	647
§ 96 <i>Melding om uskifte mv.</i>	648
Innledning	649
Første ledd	650
Andre ledd	652
Tredje ledd	653
Fjerde ledd	653
Femte ledd	654
§ 97 <i>Uskifteattest</i>	655
Innledning	655
Første ledd	655
 KAPITTEL 15	
Felles bestemmelser for privat og offentlig skifte	659
I. Generelle bestemmelser om skifte	659
§ 98 <i>Skifte av dødsbo. Skifteformene</i>	660
Innledning	660
Første ledd	661
Andre ledd	662
Tredje ledd	663
§ 99 <i>Testamentsfullbyrder</i>	663
Innledning	664
Første ledd	665
Andre ledd	667
Tredje ledd	668
§ 99 a. <i>Frist for å overføre landbrukseiendom til ny eier</i>	670
Innledning	670
Første ledd	674
Andre ledd	678
Tredje ledd	678
Fjerde ledd	679
Femte ledd	679

II. Proklama – kunngjøring av frist for kreditorene til å melde sine krav	680
§ 100 <i>Utstedelse av proklama. Melding til kreditorer utenfor Norge</i>	684
Innledning	684
Første ledd	684
Andre ledd	685
Tredje ledd	685
§ 101 <i>Proklamaets innhold. Kunngjøring</i>	686
Innledning	687
Første ledd	687
Andre ledd	690
Tredje ledd	691
§ 102 <i>Melding av krav og virkningen av proklamaet</i>	693
Innledning	694
Første ledd	694
Andre ledd	696
Tredje ledd	697
§ 103 <i>Forhold som har samme virkning som å melde krav</i>	699
Innledning	700
Første ledd	700
Andre ledd	702
Tredje ledd	703
III. Arvingenes rett til å overta eiendeler på skiftet. Verdsettelse og oppgjør .	703
§ 104 <i>Rett til å overta eiendeler og rett til å kreve eiendeler solgt</i>	708
Innledning	709
Første ledd	710
Andre ledd	718
Tredje ledd	720
Fjerde ledd	724
§ 105 <i>Verdsettelse av eiendelene</i>	725
Innledning	725
Første ledd	726
Andre ledd	727
§ 106 <i>Verdsettelse ved skiftetakst</i>	728
Innledning	729
Første ledd	730
Andre ledd	732
Tredje ledd	734
Fjerde ledd	736
Femte ledd	736
§ 107 <i>Oppgjør</i>	737
Innledning	738
Første ledd	738
Andre ledd	739
Tredje ledd	741
Fjerde ledd	741

Innhold

<i>§ 108 Særlige regler for eiendom som overtas på grunnlag av odels- eller åsetesrett</i>	742
Innledning	742
Første ledd	743
Andre ledd	746
Tredje ledd	747
IV. Når arvelateren etterlater seg ektefelle eller samboer	748
<i>§ 109 Delingen av felleseiet</i>	751
Innledning	751
Første ledd	752
Andre ledd	753
<i>§ 110 Fortegnelse over eiendeler og forpliktelser</i>	753
Innledning	754
Første ledd	754
Andre ledd	755
<i>§ 111 Råderetten over eiendeler under skiftet og vederlag for bruk</i>	756
Innledning	756
Første ledd	757
Andre ledd	759
Tredje ledd	761
<i>§ 112 Kreditorenes dekningsgrunnlag</i>	762
Innledning	762
Første ledd	762
<i>§ 113 Retten til å overta eiendeler som er i felleseie</i>	763
Innledning	764
Første ledd	765
Andre ledd	767
Tredje ledd	771
Fjerde ledd	772
Femte ledd	772
<i>§ 114 Retten til å overta eiendeler ved særreie eller samboerskap</i>	773
Innledning	773
Første ledd	773
Andre ledd	775
<i>§ 115 Tidspunktet for verdsettelse av eiendeler</i>	776
Innledning	776
Første ledd	777
KAPITTEL 16	
Privat skifte	780
Innledning	780
<i>§ 116 Ansvaret for arvelaterens forpliktelser</i>	782
Innledning	783
Første ledd	786

Andre ledd	790
Tredje ledd	791
§ 117 Frist for å kreve privat skifte	791
Innledning	792
Første ledd	792
Andre ledd	792
§ 118 Utstedelse av skifteattest	793
Innledning	794
Første ledd	796
Andre ledd	797
Tredje ledd	798
Fjerde ledd	799
Femte ledd	800
Sjette ledd	801
Syvende ledd	801
§ 119 Oppgaver ved gjennomføringen av et privat skifte	802
Innledning	803
Første ledd	804
§ 120 Krav om enighet for beslutninger under skiftet	808
Innledning	808
Første ledd	809
Andre ledd	810
Tredje ledd	811
§ 121 Kunngjøring av frist for å melde krav (proklama)	812
Innledning	812
Første ledd	812
§ 122 Dekning av boets og arvelaterens forpliktelser	813
Innledning	814
Første ledd	814
Andre ledd	815
Tredje ledd	816
Fjerde ledd	817
§ 123 Rett til å kreve at forpliktelsene dekkes før utdeling av arv	817
Innledning	817
Første ledd	818
§ 124 Oppfyllelse av bestemmelser i testament	819
Innledning	819
Første ledd	820
Andre ledd	821
§ 125 Arving som er forsvunnet eller uten kjent oppholdssted	822
Innledning	822
Første ledd	823
§ 126 Tvister under privat skifte	824
Innledning	824
Første ledd	826
Andre ledd	827

Innhold

Tredje ledd	828
Fjerde ledd	828
KAPITTEL 17	
Offentlig skifte	830
Innledning	830
I. Åpning av offentlig skifte	832
§ 127 <i>Hvem som kan kreve offentlig skifte</i>	832
Innledning	833
Første ledd	833
Andre ledd	837
Tredje ledd	838
§ 128 <i>Arvelaterens adgang til å bestemme offentlig skifte</i>	838
Innledning	839
Første ledd	839
§ 129 <i>Tingrettens åpning av offentlig skifte av eget tiltak</i>	840
Innledning	841
Første ledd	843
Andre ledd	845
§ 130 <i>Bortfall av retten til å kreve offentlig skifte</i>	845
Innledning	846
Første ledd	847
Andre ledd	849
Tredje ledd	849
§ 131 <i>Forberedende rettsmøte</i>	850
Innledning	850
Første ledd	852
Andre ledd	854
Tredje ledd	855
Fjerde ledd	855
§ 132 <i>Sikkerhet for skifteomkostningene</i>	855
Innledning	855
Første ledd	856
Andre ledd	857
§ 133 <i>Åpning av offentlig skifte. Tvist om vilkårene er til stede</i>	858
Innledning	858
Første ledd	859
Andre ledd	859
Tredje ledd	861
II. Gjennomføringen av det offentlige skiftet. Skiftemyndighetens oppgaver	861
§ 134 <i>Skiftebehandling ved tingretten eller ved bostyrer. Revisor og medhjelper</i>	862
Innledning	862
Første ledd	863
Andre ledd	863

Tredje ledd	864
Fjerde ledd	864
§ 135 <i>Formålet med det offentlige skiftet</i>	865
Innledning	865
Første ledd	865
Andre ledd	866
§ 136 <i>Skiftemyndighetens kompetanse. Saksbehandlingsregler</i>	868
Innledning	868
Første ledd	868
§ 137 <i>Arvingenes rett til å uttale seg</i>	869
Innledning	869
Første ledd	870
§ 138 <i>Beslutninger under skiftet. Krav om enighet mellom arvingene</i>	872
Innledning	873
Første ledd	873
Andre ledd	875
§ 139 <i>Stedfortreder for person under vergemål og for upersonlig rettssubjekt</i> ..	876
Innledning	876
Første ledd	878
Andre ledd	879
Tredje ledd	881
Fjerde ledd	882
§ 140 <i>Skiftesamlingen</i>	882
Innledning	883
Første ledd	884
Andre ledd	885
Tredje ledd	885
§ 141 <i>Registrering av boets eiendeler og forpliktelser</i>	886
Innledning	886
Første ledd	887
Andre ledd	888
§ 142 <i>Kunngjøring av frist for å melde krav (proklama)</i>	889
Innledning	889
Første ledd	889
§ 143 <i>Dekning av boets og arvelaterens forpliktelser</i>	890
Innledning	891
Første ledd	893
Andre ledd	895
Tredje ledd	895
Fjerde ledd	895
Femte ledd	896
Sjette ledd	897
§ 144 <i>Forsinkelsesrente og mellomrente</i>	898
Innledning	898
Første ledd	899

Innhold

Andre ledd	900
Tredje ledd	901
§ 145 <i>Oppfyllelse av bestemmelser i testament</i>	901
Innledning	901
Første ledd	901
§ 146 <i>Arving som er forsvunnet eller uten kjent oppholdssted</i>	902
Innledning	903
Første ledd	904
§ 147 <i>Tvangsfullbyrdelse i boets eiendeler</i>	905
Innledning	905
Første ledd	906
Andre ledd	907
III. Særlig om skiftebehandling med bostyrer	907
§ 148 <i>Virkeområde</i>	910
Innledning	911
§ 149 <i>Hvem som kan oppnevnes som bostyrer. Sikkerhetsstillelse</i>	911
Innledning	912
Første ledd	913
Andre ledd	914
§ 150 <i>Bostyrerens oppgave og kompetanse</i>	915
Innledning	916
Første ledd	917
Andre ledd	920
§ 151 <i>Protokoll og regnskap mv.</i>	921
Innledning	921
Første ledd	922
§ 152 <i>Innberetninger til tingretten</i>	923
Innledning	923
Første ledd	924
Andre ledd	926
Tredje ledd	926
§ 153 <i>Bomøter</i>	926
Innledning	927
Første ledd	928
Andre ledd	930
§ 154 <i>Rett til å kreve skiftesamling</i>	931
Innledning	931
Første ledd	932
§ 155 <i>Utkast til booppgjør</i>	933
Innledning	933
Første ledd	934
Andre ledd	935
§ 156 <i>Klage over bostyreren</i>	935
Innledning	935

Første ledd	937
Andre ledd	938
Tredje ledd	939
§ 157 <i>Tilbakekall av oppnevningen</i>	939
Innledning	939
Første ledd	940
IV. Avslutning av skiftet. Booppgjør og utdeling fra boet	942
§ 158 <i>Tilbakelevering av boet til privat skifte eller uskifte</i>	943
Innledning	944
Første ledd	946
Andre ledd	948
Tredje ledd	949
Fjerde ledd	949
Femte ledd	950
§ 159 <i>Innstilling av skiftebehandlingen</i>	950
Innledning	951
Første ledd	952
Andre ledd	953
Tredje ledd	953
Fjerde ledd	953
Femte ledd	954
§ 160 <i>Fastsettelse av booppgjøret</i>	954
Innledning	955
Første ledd	957
Andre ledd	958
Tredje ledd	958
§ 161 <i>Oversendelse av kjennelsen om booppgjøret</i>	959
Innledning	959
Første ledd	960
Andre ledd	961
Tredje ledd	961
Fjerde ledd	961
§ 162 <i>Anke mv.</i>	962
Innledning	962
Første ledd	963
Andre ledd	964
§ 163 <i>Utdelinger på grunnlag av booppgjøret</i>	965
Innledning	965
Første ledd	966
§ 164 <i>Eiendeler av ubetydelig verdi</i>	967
Innledning	967
Første ledd	968
§ 165 <i>Plikt til å sørge for tinglysing eller registrering</i>	969
Innledning	969
Første ledd	970

Innhold

§ 166 <i>Eiendeler som dukker opp etter fastsettelsen av booppgjøret</i>	971
Innledning	971
Første ledd	972
Andre ledd	974
§ 167 <i>Forbigått kreditor og forbigått arving</i>	974
Innledning	975
Første ledd	975
Andre ledd	977
V. <i>Tvister ved offentlig skifte</i>	977
§ 168 <i>Hva som behandles som skiftetvist</i>	983
Innledning	984
Første ledd	986
Andre ledd	989
Tredje ledd	990
Fjerde ledd	991
§ 169 <i>Hvordan skiftetvister behandles</i>	992
Innledning	993
Første ledd	995
Andre ledd	995
Tredje ledd	998
Fjerde ledd	998
Femte ledd	999
§ 170 <i>Frister for å reise skiftetvist</i>	999
Innledning	999
Første ledd	1000
§ 171 <i>Hvem som har partsevne under offentlig skifte</i>	1002
Innledning	1003
Første ledd	1009
Andre ledd	1009
Tredje ledd	1010
Fjerde ledd	1011
§ 172 <i>Rettskraft</i>	1012
Innledning	1012
Første ledd	1013
§ 173 <i>Behandling av tvist ved allmennprosess</i>	1014
Innledning	1015
Første ledd	1017
Andre ledd	1018
Tredje ledd	1019
Fjerde ledd	1021
Femte ledd	1021
§ 174 <i>Tvist om testamentarisk bestemmelse om opprettelse av en stiftelse</i>	1022
Innledning	1022
Første ledd	1025
Andre ledd	1027
Tredje ledd	1028

VI. Særregler for bo der eiendelene ikke er tilstrekkelige til å oppfylle alle forpliktelsene etter arvelateren	1028
§ 175 <i>Virkeområde</i>	1034
Innledning	1034
Første ledd	1034
§ 176 <i>Prøving av krav. Omstøtelse</i>	1035
Innledning	1035
Første ledd	1036
Andre ledd	1036
§ 177 <i>Rettsvern og utlegg</i>	1037
Innledning	1037
Første ledd	1037
Andre ledd	1038
§ 178 <i>Tvangsakkord</i>	1039
Innledning	1039
Første ledd	1041
Andre ledd	1042
Tredje ledd	1043
Fjerde ledd	1044
Femte ledd	1045
Sjette ledd	1046
Syvende ledd	1047

FJERDE DEL

AVSLUTTENDE BESTEMMELSER	1049
Innledning	1049

KAPITTEL 18

Ikrafttredelsesregler og overgangsregler. Endringer i andre lover	1051
Innledning	1051
§ 179 <i>Ikrafttredelse</i>	1051
Innledning	1051
Første ledd	1052
Andre ledd	1052
§ 180 <i>Overgangsregler</i>	1053
Innledning	1054
Første ledd	1057
Andre ledd	1057
Tredje ledd	1058
Fjerde ledd	1058
Femte ledd	1059
Sjette ledd	1060
Syvende ledd	1061
Åttende ledd	1061
§ 181 <i>Endringer i andre lover</i>	1062

Innhold	
Litteratur	1063
Lovforarbeider mv.	1070
Lovspeil	1072
Arveloven til 1972-loven/skifteloven	1072
1972-loven til arveloven	1078
Skifteloven til arveloven	1081
Lovregister	1086
Domsregister	1093
Stikkord	1099